

Ludvík Souček

Pevnost bílých
mravenců

PALMKNIHY
knihy ve vaší dlaní

Ludvík Souček

Pevnost bílých mravenců

Copyright © 2014 Ludvík Souček – dědicové c/o DILIA
Cover art © 2014 Budzlife
(<http://www.flickr.com/photos/budzlife>)

ISBN 978-80-7486-135-2 (ePub)

ISBN 978-80-7486-136-9 (mobi)

ISBN 978-80-7486-137-6 (PDF)

Obsah

Pevnost bílých mravenců.....	5
ČLOVĚK Z MĚSÍCE	6
VONÍCÍ KRABIČKA.....	15
ŽELEZNÉ MOUCHY	21
VYSLANEC ZEMĚ BÍLÝCH MRAVENCŮ	26
SETKÁNÍ NAD BEJRÚTEM	34
HOSPODA U NOSOROŽCE.....	42
PŘÍZRAK SMRTI	48
STARÝ LIU.....	56
PROPAST BOHŮ.....	63
BÍLÁ ZVÍŘATA.....	76
MODRÉ PLAMENY.....	86
PŘÍBĚH BÍLÝCH MRAVENCŮ.....	98
BOUŘE	109
JITRO	124
Ďáblův prsten	126
KURSK 7/6/43/1207	177
I.....	178
II.....	187
III	200
IV	207
V	223
VI.....	227

PEVNOST BÍLÝCH MRAVENCŮ

ČLOVĚK Z MĚSÍCE

Zvon tak obrovský, že asi vznikl roztavením a novým slitím všech zvonů světa, se pomalu rozhoupal a naplnil prostor duněním rozechvívajícím zdi domů kovovým třeskem a nesnesitelně pronikavými vibracemi drásajícími sluch. Město se svíjelo pod bičem toho hrozného zvuku, tu a tam se sesula budova v oblacích prachu jak domek z karet. Hejna vyděšených holubů šíleně narážela do věží (pokud ještě věže stály a pokud je zvon už nerozdrtil na rudou a šedou změť cihel, omítky a malty), hledala záchranu v slepých oknech i pod oblouky mostů. Lidé někam zmizeli — snad museli všichni zastávat práci zvoníků u obrovských lan visících od vražedného zvonu.

To všechno ještě nebylo nejhorší. Věděl jsem, že skutečná hrůza teprve přijde, že zvon, říčení domů a požáry, které se už počaly tu a tam objevovat, jsou jenom předeheur, jenom úvodem k čemusi daleko horšímu.

Ale ano, vždyť mě to přece říkal Číňan! Kde se vzal, tu se vzal, pojednou byl zase tady, u mne, pozorně se mi díval do tváře a zřejmě cosi usilovně vykládal, jenomže strašlivé dunění a burácení zvonu spolykalo všechny ostatní zvuky a já se marně a zoufale snažil přechíst mu z pohybujících se rtů smysl alespoň jediného slova. Ne — nešlo to. Číňan nakonec mávl rukou, jako by se vzdal další námahy, a zmizel tak náhle jako plamen sfouknuté svíčky. Nebezpečí a hrůza se stále blížily. Cítil jsem to v kostech, chvějících se v přívalu kovových zvuků jak ladičky.

Na obzoru, zahaleném jemnou záclonou dýmu z požárů a ozářeném jakýmsi podivným sirným a nemocným světlem, které patrně nepocházelo od slunce zakrytého těžkými mraky, jsem zahlédl pohyb. Bylo to příliš daleko a nedovedl jsem zatím rozeznat, tím méně uhádnout, co se na periférii města, několik kilometrů vzdálené a oddělené ode mne stuhou řeky s

několika mosty a mořem střech, děje. Srdce mi však přesto sevřela ledová dlaň. Bylo to zde. Přicházelo to.

Vítr na několik okamžiků rozptýlil kotouče dýmu a já jsem viděl. Zakryl jsem si ústa dlaní, abych potlačil výkřik — což bylo ostatně docela zbytečné, protože zvon by přehlušil i bubnovou palbu —, ale v lebečních kostech jsem slyšel svůj vlastní řev hrůzy, kterému nedokázaly zabránit ani dlaně pevně přitisknuté na rty.

Opatrně, jako by pečlivě hledal cestu mezi požáry v ulicích, zčásti už změněných v trosky, přicházel do města obrovský bílý mravenec, velký jako vzducholod', jako nádražní hala, jako katedrála. Otočil se na místě a věž kostela zasažená jeho tučným tělem se zřítila, jako by pod ní vybuchla nálož. Nesmírná bílá hlava bez očí, zato však s obrovskými kusadly a tykadly, odrážejícími se na obloze proti sírovému přísvitlu v mracích, se kývala a kolébala nad nejvyššími střechami jak obludný a neforemný balón. Teď se na chvíli sklónila k zemi, zpola zmizela mezi domy, brzy se však opět objevila s jakýmsi předmětem mezi hroty kusadel. I na tu dálku jsem poznal automobil, rozdrcený a k nepoznání pomačkaný obrovským tlakem. V příštím okamžiku odlétl, odhozen jediným trhnutím slepé bílé hlavy, narazil na střechu domu, převrátil se a po několika přemetech se zřítil do propasti ulice.

Zvon náhle umkl. Ticho bylo ještě hroznější než dunění. Otočilo ze všech stran, ohlušovalo. Bylo nad vzdáleným praskotem požárů, nad rachotem zřícených budov i nad tlumeným křikem naplňujícím město. Podobalo se houslovému tónu, vyluzovanému nekonečně dlouhým smyčcem.

Bílý mravenec se blížil. Dostal se už k řece, ohmatal mrskačícími se tykadly několik mostů a pak opatrně vstoupil do proudu. Jeho ohydné bílé tělo, nesené třemi páry nohou, přehradilo řeku jak neforemný jez z chvějícího a pošukávajícího se živého masa. Vlna zdvižená mravencem převrátila vlečný parníček táhnoucí nedaleko odtud loď s

pískem. Když voda zalila strojovnu, dolehlo až ke mně syčení páry. Dvě nebo tři postavičky se vrhly do vody a snažily se plaváním uniknout. Loď s pískem se na okamžik vztyčila přídí do výšky a pak klesla jak kámen ke dnu řeky mezi změtí trámů a prken z roztráštěné plovárny.

Věděl jsem, že jde o život. Nepodaří-li se mi v několika příštích minutách utéci do bezpečí, přejde mravenec řeku, pár kroky svých křivých nohou se dostane ke mně, a pak...

Rozrazil jsem dveře. Kdysi tu bylo schodiště — teď jsem spatřil v oblacích prachu jeho trosky. Několik schodů trčelo jak klávesy klavíru pro obry nad propastí, jejíž hloubku jsem nedohlédl. Všude čněly zkroucené traverzy. Zvon zřejmě rozkmital a rozrušil schodiště a jeho dunění přehlušilo rachot pádu.

Naposledy jsem na okamžik vyhlédl z okna. Bílý mravenec se blížil. Hlava s matně se lesknoucími tykadly a odpornými výrůstky podobnými chobotům kolem ústního otvoru zaujímala už celou jednu okenní tabulku. Zdálo se, jako by se ta slepá hlava bez nejmenší stopy po nějakých očích dívala právě na mne.

Podruhé jsem vykřikl hrůzou a vrhl se znovu ke dveřím. Musím se dostat dolů. pryč odtud, co nejdál od bílé příšery, potulující se troskami města, co nejdál od požáru, od zvonů bořících celé ulice, i od ticha pokrývajícího teď město jako neprodyšný poklop.

Zachytil jsem se pokroucené traverzy a spustil se na několik zbylých schodů. Opatrně, špičkami bot jsem zkoušel jejich pevnost. Pohybovaly se sice v popraskané zdi s tichým skřípěním, ale vydržely. Jiná traverza mně pomohla sestoupit o dalších několik metrů. Zde však už nezbylo ze schodiště takřka vůbec nic, jen zábradlí z tepané železné mříže, kývajících se nad změtí rozdrcených trosek, nakupených hluboko pode mnou.

Musím to dokázat! Právě proto, že to je nemožné, to musím dokázat. Každým okamžikem může nesmírná bílá hlava vrazit

jak beran do domu, vlastně do toho, co z domu zbylo, a pohřbít mne pod troskami. Odhadl jsem vzdálenost, dělicí mne od nejbližšího zkrouceného kusu zábradlí, a skočil. Při odrazu se schod, na němž jsem stál, vylomil ze zdi a s dutou ranou dopadl na dno šachty — snad proto jsem nedoskočil tak daleko, jak by bylo třeba. Levá ruka vůbec zábradlí nedosáhla, pravou jsem se zachytil prsty. Zábradlí se rozkývalo jak bláznivá houpačka. Věděl jsem, že už nemám dost sil, abych se zachytil oběma rukama. Železná mříž mi milimetr po milimetru klouzala z vlhkých prstů. V posledním okamžiku, když mne již opustily síly a když jsem se vzdal dalšího boje o život, jsem ucítil několik chladivých krůpějí na čele. Opět tu byl Číňan, vážný, s prstem položeným tajuplně na ústa, jako by mne varoval. Držel v druhé ruce jasně zelený kámen a mával jím jako kropenkou. Odstříkované kapky mi dopadaly na tváře i na čelo a nádherně chladily.

Zábradlí mi konečně vyklouzlo ze ztuhlých prstů, ale pád nebyl prudký. Snesl jsem se velmi zvolna; místo smrtelného zřícení na hromady trosek v hlubinách šachty schodiště jsem ležel v měkkých chladivých pokrývkách. A kapky na tváři a na čele jsem cítil stále.

Někdo na mne volal: „Otevřte oči..., tak přece otevřte konečně oči! Neslyšíte?“

Příliš se mi nechtělo. Za růžovými oponami víček jsem byl v bezpečí před pohledem na strašidelný pytel hlavy bílého mravence. A kromě toho jsem měl víčka těžká a bolestně unavená. Hlas byl však velmi vytrvalý. Nepřestával mne vyvolávat z hlubiny bezvědomí.

„No tak, pane! Bude to konečně? Otevřte oči! O-tevř-te o-či, povídám!“

Teprve teď se mi to podařilo. Málem jsem vykřikl bolestí. Jasně světlo mne oslepilo jako výbuch fotografického blesku. Zase jsem rychle víčka semkl.

„Nic takového, pane! Honem, honem, hezky otevřte oči!“

Vzbud'te se, pane!“

Hlas byl neodbytný, skoro jako před chvílí zvon. Ano, zvon! Kam se poděl? Kde vlastně jsem?

Chvíli jsem nepoznával kolem sebe nic. ačkoli bolest způsobovaná světlem zvolna polevovala. Vnímal jsem jen bílé a modré plochy, které se konečně zaostřily jako obraz na plátně biografu. Přímo před sebou jsem měl velikánské okno a za ním, pod sněhovým popraškem, jiskřícím v paprscích zimního slunce, byla jakási vilová čtvrt', nevelký kostel s jednou věží, opodál stavba podobná minaretu s useknutou špičkou a s mnoha misami retranslačních antén, trčících na všechny strany. A docela vzadu, ztrácející se v mrazivém zimním vzduchu, důvěrně známý obrys rozkročené petřínské rozhledny.

Chladivé krůpěje mi pořád svlažovaly čelo. U postele, kde jsem ležel, seděla buclatá sestřička v modrých šatech, bílé zástěře a škrobeném čepečku a přejížděla mi navlhčenou rouškou po obličejí. Nemohl jsem pohnout rukama. Byly připoutány po obou stranách postele. Do tenké, hadičky z umělé hmoty odkapávala z láhve pověšené na stojanu téměř nade mnou jakási bezbarvá tekutina. Kap — kap — kap..., odpočítávaly kapky pomalu čas. Pořád se mi chtělo strašně spát, i když jsem se bál, že se znovu probudím ve městě bílého mravence a hrozných zvonů. Tady bylo dobře. Domy za oknem zřejmě žádný zvon nezbořil, a v tak krásném dnu nebylo místa pro strašidelné bílé mravence. Ti se hodí jen do sirného přísvitu, jaký obvykle předchází — alespoň v pověstech — konci světa.

Sestřička zdvojnásobila úsilí, popleskávala mne po tváři a dopřávala mi takového množství vody na čelo a tváře, až mně pořádně zatékalo za krk.

„Žádné spaní, pane! Už byste se nemusel probudit, rozumíme? Buďte hezky hodný. Jen bych moc ráda věděla,“ vykulila na mne bezradně modrá kukadla. „jestli mi vůbec rozumíte. Jste vy vůbec Čech? Moc na to nevypadáte, abych

pravdu řekla. . „“ zauvažovala nahlas. „Frštén zí dojč? Du jú spík. jak se to řekne, aha, du jú spík. tento, ingliš?“

Chtěl jsem ji ujistit, že sice rozumím německy i anglicky — jak to vlastně vím? — ale že to česky bude přece jen asi nejlepší. Zejména pro ni. Jenže se mi podařilo vyrazit jen neobyčejně ohavný zvuk, podobný zakašláním. Hrdlo jsem měl suché a stažené a jazyk nechtěl poslouchat.

„Já to věděla, že jste nějaký fakír!“ zahořekovala sestřička, domnívající se asi, že jsem ji právě oslovil svou mateřtinou. Přesto se ale dovědila a donesla mi ke rtům hrníček s čajem. Kromě vody jsem teď měl za krkem i dosti slušnou dávku čaje, ale bolesti v krku přece jen trochu polevily.

„To... je... Praha?“ zablábolil jsem těžce. „Sláva vlasti, že se dorozumíme!“ spráskla sestřička ruce. „Člověče drahá, vždyť vy jste nás celou dobu bavil nějakou řečí. kterou tady nikdo nezná. A že naši doktoři umějí ledacos!“ dodala pyšně, jako kdyby to byla její zásluha.

„To... je... Praha?“, opakoval jsem. „No a snad ne? Co jste si myslel? Tokio? Bodejť že jste v Praze. Ale jak jste se sem, propána, dostal?“

Než jsem o tom začal přemýšlet, pootevřely se dveře a nakoukla obrýlená doktorská hlava s rozčuchanými černými vlasy. Pan doktor byl zřejmě velmi překvapen, že mne vidí jakžtakž při vědomí. Za pár minut si přivedl na pomoc dva další kolegy. Stáli kolem postele jako tři sudičky a něco si tiše vyprávěli. Nevím co: jednak na mne zase přicházelo spaní, jednak aby se čert v jejich latinské hantýrce vyznal. Ale ne — rozuměl jsem přece! Lobární pneumonie, to je přece rozsáhlý zánět plic, exhausce, toxické změny buněk mozkové kůry... všemu jsem rozuměl, pokud jsem byl schopen jejich slova zachytit.

Nakonec si nejstarší doktor přitáhl židli k mé posteli. Sestra i druzí dva odešli.

„Slyšíte mne?“ zeptal se.

Privřel jsem na souhlas víčka. Na nic jiného jsem se pro strašnou slabost a únavu, rozlévající se celým tělem, nezmohl. Jak jsem si jenom mohl myslet, že sešplhám po těch zkroucených traverzách a po zbytcích schodiště až dolů... V tomhle stavu...

„To bude dobré,“ kývl doktor. „Vždycky na souhlas takhle mrkněte. Já už si to nějak přeberu. Jenom se neunavujte. Tak pozor, pokračujeme v krasojízdě: jste Čech?“

Chtěl jsem přikývnout, ale zarazil jsem se. Jsem opravdu Čech? Kdo vlastně jsem? Jak jsem se tu ocitl? A proč?

Doktor asi viděl v mém pohledu zmatek a honem svou otázku zamlouval.

„Bodejť byste nebyl, když si rozumíme, co?“ snažil se být velice bodrý a rozšafný. „Teď to máme v hlavě tak trochu, tento, vygumované, že? Žádné vzpomínky, vidíte? Pamatujete si alespoň své jméno? Aha — to jsem si mohl myslet! Tak tedy, vašnosti, na to zatím zapomeneme! Žádné násilné a namáhavé vzpomínání, všechno přijde samo, víme? Už proto ne, že by mne kluci z psychiatrie rozesli na kopytech, kdybych se jim pletl do řemesla. Tak hezky hajejte a na nic zatím nemyslete.“

„Proč?“ řekl jsem s námahou.

„Proč nemáte na nic myslet? Panenko skákává, vždyť jsem vám to...“

„Proč... psychiatrie...?“ přerušil jsem ho, ačkoli mne každé slovo strašně unavovalo.

„No proč, proč, to jsou otázky,“ durdil se. „To se rozumí, že se na vás musejí podívat. Najednou si zničehonic spadnete z Měsíce, zápal plic, že ano, malárie, zřejmě pěkně zanedbaná — kde jste k ní, človíčku, přišel?“

Signalizoval jsem očima, že nevím, že nedovedu odpovédět. Já měl tedy malárii, tropickou chorobu? Zvláštní! Ale přece jen něco v paměti... Ne, nemohl jsem. Na přemýšlení jsem byl zatím slabý jako moucha.

„Je to vlastně zázrak, že už zase ráčíte být mezi živými, pane z Měsíce. Vypadalo to s vámi dost divoce. Teď už je nám všem hej! Jen musíte pěkně poslouchat a pořádně jíst, abychom vás už nemuseli krmit tímhle...“ mávl rukou k hadičce, do níž odkapávala čirá tekutina. „Z nouze je to sice výborná věc, ale vám bude určitě řízek svědčit lépe, že? To se ví, že ani zítra, ani pozítří. Ale dočkáte se!“ sliboval. Zdálo se mi, že mluví překotně, aby mne udržel při vědomí a abych nemohl moc přemýšlet.

„Kdo... jsem. . doktore?“

Chvíli na mě zaraženě koukal, pak si sundal z nosu brýle, pečlivě je vyčistil šosem lékařského pláště a zase nasadil. „To tedy, prosím, nevím. Žádné doklady jsme u vás nenašli, jen pár... dost podivných drobností. Máte je všechny tady na nočním stolku. Jen klid, všechno bude dobré, všechno se objasní. Zatím vám, abyste věděl, říkáme Muž z Měsíce. Doufám, že proti tomu nic nemáte. Nějak jsme vás pojmenovat museli, už kvůli sestrám roznášejícím léky a tak podobně, že?“

„A... bílí... mravenci...?“

„Bílí mravenci?“ zavrtěl hlavou překvapeně. „Nevím o žádných bílých mravencích. Tady u nás nejsou, slovnutný pane z Měsíce. U nás, jak si jistě co nejdříve vzpomenete, běhají po lesích leda černí nebo zrzaví. Ale teď je zima, a pokud se dobře pamatuji na školní přírodopis, tak odpočívají zaslouženým zimním spánkem. Však se také přes léto něco napracovali. Jako — no zkrátka, jako mravenci...“

Zalil mne nesmírný pocit štěstí, jako po probuzení z ohyzného snu. To všechno tedy nebyla skutečnost, ani obrovský bílý mravenec drtící budovy, ani strašný zvon, v jehož dunění se řítily ulice. I Číňana stvořila jenom moje horečka, která — i tohle tedy nějak vím! — je při malárii i při zápalu plic docela obvyklá. Všechno byly jen a jen strašné vidiny, přivolané nemocí. Zavřel jsem šťastně a spokojeně oči a oddal se přepychu na nic nemyslet, o ničem neuvažovat.

Naneštěstí ne nadlouho. Cítil jsem, jak mne doktor pleskává po tváři a jak mne budí se stejným úsilím jako před chvílí buclatá sestřička.

„Počkat, počkat, nic takového! Sestra Marcela vám teď mimo přiděl uvaří trochu primářského černého kafe. Ještě chvíličku nám dopřejte potěšení ze své společnosti. Pijete kafe? Jakpak ne, vždyť jste Čech, že? Jak se vůbec mohu ptát!“ halasil doktor a vyběhl z pokoje, patrně objednat u zmíněné sestry Marcely kafe, na něž jsem neměl ani nejmenší chuť. Jen spát a spát, ne už ovšem ve společnosti obrovských bílých mravenců.

Co to říkal doktor o mých věcech? Prý jsou na nočním stolku. Pomalu a namáhavě, centimetr po centimetru jsem otočil hlavu. Přes horstvo polštářů, v němž jsem měl zabořenou hlavu, jsem opravdu uviděl několik drobností, srovnaných do úhledné hromádky. Nepoznával jsem žádnou z nich, ale hned nahoře, na samém vrcholu hromádky, ležel zelený kámen podivného tvaru. Kámen, který jsem viděl v šachtě zříceného schodiště v rukou Číňana a z něhož na mne stříkaly příjemně chladící krůpěje. Před očima se mi zatmělo. Cožpak to všechno nebyl jenom hrozný sen?

A někde daleko, hrozně daleko se rozhoupával obrovský zvon, slitý ze všech zvonů světa, a jeho srdce počalo narážet na stěny zvukem, který rozechvěl stěny a bodal ve všech kostech. Propadal jsem se někam dolů, pořád dolů. Už hluboko ve vírech bezvědomí jsem slyšel vykřiknout rozcuchaného brýlatého doktora, slyšel jsem tříštění šálku, který asi choval kafe od laskavé sestry Marcely, a pak už jen zvon, jenom ohromný, strašný zvon...

VONÍCÍ KRABIČKA

Po zahradě, vlastně po tom, co v létě bylo zahradou Ústřední vojenské nemocnice ve Střešovicích a co teď zima změnila v jedinou sněhovou pláň, přerušovanou tu a tam vyšlapanými cestami a zachumlanými keři, podobnými sněhulákům, se proháněl mrazivý vítr. Vnikal s oblaky prachového sněhu pod prošívané pláště nemocných, kteří i v tomhle nečase museli přejít za vyšetřením z jedné budovy do druhé, a nepříjemně foukal i na jinak dost chráněném balkónu vnitřního oddělení, kde jsem seděl s poručíkem Šoltou. Sedával jsem tu každý den, od té doby, kdy jsem směl vstát a trochu se belhat kolem postele, zesláblý, vousatý a strašně hubený, skutečně jako fakír. Sestřička Marcela se vůbec nemýlila. Nevěděl jsem, jak jsem vypadal dříve. Hluboce jsem však věřil, že takhle přece jenom ne.

Sestra Marcela mne sem vozila v jednom z „automobilů“, jak se v nemocnici říkává pojízdným křeslům, řádně mě zabalila do celého souboru pokrývek a ponechala na předepsaných dvacet minut napospas osudu a dnes také poručíku Šoltovi. Chodil téměř denně. Vlastně ani nevím, zda ze služební povinnosti, která mu předpisovala stále znovu pátrat po mé minulosti, jménu a všech ostatních náležitostech, bez nichž se člověk stěží obejde. Já je neměl. Byl jsem Muž z Měsíce, i když to už přede mnou sestry a lékaři raději nevslovovali.

Šolta vyhrabal z kapsy zimmíku balíček zabalený v tuhém papíře. „Tady vám vracím ten měřicí aparát...“ řekl a položil mi balíček do klína.

„Měřicí aparát? Tak tedy přece něco...“

Potřásl s kyselým úsměvem hlavou. „Bohužel, vůbec nic. Kdybyste se byl tenkrát u chýňavské myslivny objevil bez toho čajku, ušetřil byste nám leda starosti.“

„Promiňte — já si to nevymyslel!“ řekl jsem trochu dotčeně.

„Já vím,“ povzdechl. „Měl byste ovšem slyšet naše mládence, elektrikáře, kteří se v tom hrabali. Šli s tím až do Fyzikálního ústavu Akademie věd, abyste věděl...“

„No a?“

„No a nic. Vždyť jsem vám už říkal. Změřili hodnoty všech mrňavých odporů a kondenzátorů a tranzistorů, a jak se to všechno jmenuje, nakreslili schéma,“ stáhl tlustou rukavici, chvíli hledal ve vnitřní kapse kabátu a nakonec vytáhl čtyřikrát složený arch papíru, rozevřel a strčil mi ho pod nos, „prosím, tady je. Mne jako laika nejvíce udivuje, co všechno se do krabičky vešlo, myslím, že by to stačilo na dva televizory. Je to prý všechno skutečně strašně maličké a dokonalé, jenže bohužel bez firemních značek. Naši mládenci si přísazují na japonskou výrobu. Nic vám to neříká?“ Podíval se mi do tváře napjatě a málem prosebně.

Abych mu udělal radost, tvářil jsem se — pokolikáté už?

— že si usilovně vzpomínám. Nedovedl prostě pochopit, že to k ničemu nevede — a asistent Klátíl z psychiatrie mne o tom také předem ujistil. Japonsko — Japonsko — ne. Nic. Všechny vzpomínky dokonale zmizely. Ztratily se. Byl jsem prostě člověk bez jména, který se docela nesmyslně a záhadně objevil u zapadlé myslivny bez doprovodu, bez dokladu, zarostlý několikatydenním vousem jako bukanýr nebo námořník z ponorky a s dostatečným souborem nemocí, aby přivedly do hrobu zchátralého pětadvacátníka nebo dost slušně zachovalého třicátníka. Tenhle věk mi totiž moudré lékařské hlavy přisoudily jako přibližně nejpravděpodobnější.

Poručík Šolta z hloubi ztrápeného srdce vzdychl.

„Největší legrace na tom všem je,“ pokračoval a rozbaloval zkřehlými prsty balíček, „že podle shodného mínění našich kluků z praxe a vědátorů z Akademie to zapojoval nejspíše geniální šílenec. Ono to totiž nemůže absolutně nic měřit. To se ví, já tomu vůbec nerozumím, ale všichni říkají, že tam jsou některé obvody úplně senzační, a hrozně se radovali, že něco

odkoukají. A hned vedle zkraty a — jak bych to řekl — slepá ukončení. Ta ručička s ciferníkem je samozřejmě jen velmi citlivý ampérmetr, tuším, že tomu říkali miliampérmetr- jenže před ním bylo ještě něco, co dnes už v krabičce není. A přece vypadá jako hodně používaná. K čemu, to ví bůh. A nejsem si tak docela jist, jestli to ví on...“

„Něco chybí?“

„To je právě to peklo...“ pokrčil poručík rameny. „Tady, podívejte se,“ otevřel zadní víčko na malé skříňce, opatřené ručičkou a stupnicí a i jinak velice podobné fotografickému expozimetru. „Vidíte tuhle komůrku? Zavírá se jako šuplátko a je ze všech stran vyložena nějakým kovem. Tady určitě něco bylo — jenže co? Nikde není ani stopa po nějakém zapojení, žádná zdička, zásuvka, zkratka ničehož-nic. Prázdné šuplátko. Zatracená práce!“ ulevil si.

„Ale ten, víte co myslím, ten zelený kámen...“

„Aha, zelený kámen! Odevzdal jsem ho dnes v kanceláři, abych se nedostal do nepříjemností a vás abych nepřipravil o pěknou věc do začátků. Odborníci totiž odhadují jeho cenu na nejméně několik tisíc korun.“

„Vážně?“ podivil jsem se.

„Namouduši! Počkejte,“ štrachal zase chvíli po kapsách, až vytáhl tlustý notes. Snad mu zůstal ještě z dob, kdy chodíval po ulicích a poskytoval rady a poučení bloudícím Pražanům nebo jejich venkovským návštěvníkům. „Už to mám. Tak tady je to: nefritová řezba z doby mingské dynastie, velikosti... to ostatně víme... aha. až zase tady: představující ležícího jelena. Vzhledem ke známkám otěru na ploché straně nefritové řezby lze předpokládat, že figurka sloužila zcela podle názorů čínského lékařství jako prostředek léčící bolesti hlavy. Stará pověra totiž tvrdí, že hlazený nefrit přiložený na spánky bolesti utiňuje a mírní. Řezba je provedena velmi dokonale a není prý vyloučeno, že jejím autorem je sám mistr řezbář pracující při císařském dvoře v Pekingu, Li-Ke-Sien. To je, co?“

„To je,“ připustil jsem. „Jenom mi, prosím vás, prozradte, jak jsem k tomu nefritu přišel.“

„Kdybych tohle věděl, váženosti,“ pokýval poručík Šolta smutně hlavou, „tak sedím v pěkně vytopené kanceláři, a ne tady na mrazu. A ještě poslední otázku, alespoň pro dnešek: tohle také neznáte?“

Nevím, jak se mu objevila v ruce, ale docela slušným kouzelnickým pohybem mi neočekávaně nastrčil pod nos šeredně vypadající pistoli s krátkou hlavní a zřejmě velké ráže. Kalení pažby i hlavně bylo na různých místech oťelé, roh štítku, kryjící z obou stran pažbu, odlomený. Tahle zbraň určitě neležela někde v zásuvce a nesloužila pro okrasu.

„Byla moje?“ zeptal jsem se a doufal jsem, že ne. Nemyslím, že bych ve svém minulém životě nějak obzvláště zbraně miloval, a tahle bouchačka se mi vysloveně nelíbila. Odpuzovala mne. Podobala se zlému buldokovi se sraženým čenichem.

Poručík pokrčil rameny. „Nevím, asi ne. Podle otisků prstů alespoň určitě ne. Nepatřila vám. Ale něco společného s vámi mít bude. Našli jsme ji třetí den po vašem romantickém objevení se u Chýňavy. Místní kolegy napadlo zajít si tam ještě jednou se psem. Obvykle je pes doprovází jenom při obhlídce chat v údolí Kačáku, ale jaksi mimo svou chatařskou odbornost našel pár kroků od místa, kde jste se setkal s hajným, tuhle věičku.“ Potěžkal pistoli v dlani a spustil ji zase do kapsy.

„Belgická efenka. Dost starý ročník, určitě předválečný. Náboje do ní se u nás neseženou zanic na světě.“

„Bylo... bylo z ní vystřeleno?“ zeptal jsem se zajíkově.

Podíval se na mne po očku a chvilinku váhal s odpovědí.

„Hm... Možná že bych vám to neměl říkat, ale... bylo. Dvakrát, a sotva půl hodiny předtím, než jste se objevil vy.“

„Jak to víte?“

„Hajný slyšel oba výstřely. Proto vás ostatně našel. Seděl u večere, a jak slyšel střelné rány nedaleko chalupy, popadl

zuřivě flintu a hajdy do lesa. Říkal si, že má v revíru nějakého obzvláště drzého pytláka. Tyhle efenky totiž bouchají skoro k nerozeznání od kulovnice.“

„Jak se zdá, k mému štěstí,“ poznamenal jsem zamyšleně.

„Možná.“ připustil poručík Šolta a zdvíhal se k odchodu.
„Jinak ovšem moc štěstí nemáte.“

„Proč myslíte?“ zajímal jsem se.

„Ukázali jsme vaši fotografii v televizi. Celkem dvakrát, v obou vydáních televizních novin. Podle odhadu televizních pracovníků ji vidělo asi sedm miliónů lidí.“

„Človče, vy si to nejlepší necháte naposled,“ chytil jsem ho za šos zimmíku a přitáhl zpátky na lavičku vedle svého „automobilu“. „Poznal mne někdo?“

„Samozřejmě...“ zalistoval poručík ve svém nevyčerpatelném notesu. „Tak třeba tady: jedna paní z Pardubic ve vás bezpečně poznala chuligána, který se jí minulý týden snažil ukrást kabelku a pak zmizel. Nebo tady: jste dávno ztracený a znovu šťastně nalezený bratr jakéhosi pána z Piešťan. Ujel jste mu před padesáti léty do Spojených států. Jistému muži z Benešova jste podvodně nabízel automobil, vybral zálohu a zmizel...“

„Proboha!“ dokázal jsem jenom hlesnout.

„Namouduši! Ještěže máte tak skálopevné alibi. Jinak vás třináct diváků mužského i ženského rodu poznalo jako Waldemara Matušku...“ poručík se na mne kriticky zadíval a s údivem zavrtěl hlavou, „jako osobnost indického politického života, francouzského malíře — víte. ti všichni přeslechli hlášení a domnívali se, že jde o novou televizní soutěž. A tak dále a tak dále.“ Rázně sklapl notes. „Stačí?“

„Úplně...“

„Tak já běžím! Zatím vás nebudu obtěžovat. Kdybyste si náhodou na něco vzpomněl, doktor Klátil mi podá zprávu. Buďte hodně brzo a hodně moc zdrav...“ kýval na mne už mezi dveřmi. Zřejmě velmi pospíchal do teplejších prostor. „...“

„ano, a abych nezapomněl, příležitostně si k té krabičce s ručičkou a ciferníkem přivoňte.“

„Přivoňte? Proč, prosím vás?“

„Jen tak mi to napadlo. Když jsem si ji prohlížel, zjistil jsem, že... že tak nějak podivně voní. Nevím, jak bych to popsal. Nikdy jsem takovou vůni necítil.“

Slíbil jsem. Ve dveřích už čekala sestra Marcelka, zachumlaná do zimníku. Zavezla mne zpátky do pokoje. Nastal obvyklý obřad měření teploty, požívání různobarevných tablet a nepříjemnost každodenních injekcí. Teprve pak jsem si vzpomněl na poslední Šoltovu poznámku a rozbil balíček ležící znovu na nočním stolku. Připadal jsem si trochu jako blázen, když jsem krabičku ze všech stran očichával. Nic jsem necítil — jen sotva vnímatelnou vůni umělé hmoty, kovu a ještě něčeho, čím vždycky voní všechny elektrotechnické mašinky. O čem to, proboha, poručík mluvil?

A pak jsem otevřel zadní víčko a odklopil destičku ukrývající záhadné prázdné šuplátko, které nadělalo tolik starostí odborníkům. Vůně vyskočila, a ačkoli byla slabá jako nejjemnější závan a rozhodně ne vysloveně nepříjemná, málem jsem omdlel. Krabička se skutálela na pokrývku, taktak že nespadla na zem.

Ne — teď už přece nesmí přijít zvon — ani obrovský bílý mravenec bořící domy. Bílý mravenec, ano, bílý mravenec, bílý mravenec... V mozku se mi roztočila kola, jako by kdosi náhle odstranil zárážku a uvedl celý mechanismus do pohybu. Hrdlo se mi stáhlo. Slyšel jsem sám sebe, jak říkám: „Ter-mes mangensis... Termes mangesis. Copto-termes. Rhinotermes. Termes carbonarius...“

„Co to říkáte? Rychle, ještě jednou! Opakujte to!“ Zaznělo ostře od dveří pokoje. Doktor Klátil, můj psychiatrický strážce, se ještě naposledy přišel podívat, jak se mi daří. „Jak jste to říkal? Termes? Co to je?“ naléhal a třásl mi rameny.

Docela zbytečně. Už jsem věděl, kým jsem.

ŽELEZNÉ MOUCHY

Franta Benda se na mne ode dveří pátravě zadíval, naklonil zcela po svém zvyku hlavu, ozdobenou značně prořídlymi slámovými vlasy, napřed k pravému, pak k levému rameni, a nakonec prohlásil: „Ne, docela určitě ne. Tohle přece...-“

„Ale ano, Frantíku! To víš že jsem to já. A jak ti dupou mravenci? Pořád ještě to tvoje zamilované Tetramorium caespitum? Už ti neutíkají doma po pokoji? Pamatuješ, jak jsme je jednou honili z gauče?“

Franta se zapotácel, jako kdyby uviděl prvotřídní strašidlo, zalapal po dechu a vrhl se ke mně: „Jardo, kristepane, co se ti to stalo?“ Popadl mne kolem krku a schoval hlavu na mém rameni, abych neviděl dojetí, které zřejmě považoval za nevhodné pro muže, a ke všemu vědeckého pracovníka.

„Je to on, pane detektive,“ obrátil se k poručíkovi Šoltovi, nakukujícímu do pokoje. „Je to Jarda Kos — ale podívejte se..., jen se, prosím vás, podívejte, jestli byste. . .“

Vytáhl z kapsy amatérskou fotografii velikosti pohlednice. Byli na ní v tenisovém úboru a s raketami dva lidé, kterým, jak už to na amatérských fotografiích bývá, rostly z hlav nějaké tyče nebo kandelábry. Oba zírali strnule do objektivu jako odsouzenci do hlavní popravčí čety. Jedním z nich byl ovšem připlešatělý Fanynek — druhý, silný, usměvavý, s hladce přičesanými černými vlasy, jsem byl tedy já. Ani jsem se nenamáhal podívat se do zrcadla, jež mi teprve po několika dnech úpěnlivého prošení a dohadování sestra Marcela přece jen znovu pověsila nad umývadlo; s vyzáblým, prošedivělým, vousatým a v obličeji šedo-žlutým „fakírem“ středních let měl tenhle optimisticky vypadající mládenec, pramálo společného.

Fanynek se zatím vzpamatoval z otřesu a spustil stavidla výmluvnosti: „To víš, že ještě pořád dělám do mravenců. Člověče, budeš koukat, co je u nás za tu dobu nového! Tak třeba...“

„Opravdu vám moc děkuji, pane docente!“ přerušil Fanyнка poručík Šolta a jemně, ale rozhodně a zkušeně jej za loket táhl od mé postele.

„Velmi jste nám pomohl a panu doktorovi Kosovi asi ještě více. Jenomže teď musíte prominout. Pan doktor Kos se ještě nesmí ani trochu unavovat a těch pár minut, které nám zbývají, musím využít já. Ještě jednou vám děkuji za pomoc a na shledanou!“

Fanynek zkrátka vypadl z pokoje jak cukrář. Ještě ode dveří se však obrátil a vstrčil hlavu zpátky: „A kdypak se vrátíš ke svým termitům? Od té doby, co jsi odjel, se o ty bílé potvory celkem nikdo nestará...“

Cítil jsem, že se mi zvedá žaludek. Fanynek Benda už dávno zmizel a já se ještě pořád díval z okna ven na klidné zasněžené střechy, na retranslační věž i na tetičku petřínskou rozhlednu, abych se ujistil, že se tam venku nekývá hlava obrovského termita, dupajícího po troskách města.

Ne. Fanyňku, já se už asi k termitům jakživ nevrátím. Nemohu. Strašilo mne to celé noci.

„No tak, no tak,“ poklepal mi na rameno poručík a konejšil mne tónem, který si zřejmě v rekordně krátké době osvojil od zdejších doktorů. „Pan docent Benda nemohl přece vědět o vašich... o vašich nepříjemných snech. Nic jsme mu přirozeně neřekli.“

„Zato on teď obrátí celý Entomologický ústav Akademie vzhůru nohama,“ poznamenal jsem bez nadšení, „od zítřka se tu dveře netrhnou. Ani byste neřekl, jak jsou vědci zvědaví a jak si rádi zdrbnou.“

„Zítřka už tady nebudete, vážený pane doktore,“ usmál se poručík Šolta s pyšnou radostí, jako by právě vyčaroval z rukávu králíka. „Dovolíme si vás dnes večer — samozřejmě že s plným souhlasem a s vědomím ošetřujících lékařů — převézt jinam. Ta baculatá sestřička...“

„Marcela.“ doplnil jsem.

„Ano. sestra Marcela už balí vaše věci.“

„Moc velkou práci s tím mít nebude,“ poznamenal jsem.

„Místo kufru stačí dvoukilový papírový pytlík. Ale proč se mám stěhovat jinam? Docela se mi tu líbí a velmi rád bych dokončil léčení právě tady.“

„Zcela vás chápu,“ přitakal Šolta. „Jenže... nepůjde to. Víte, kvůli vám. Někdo má o vás zvláštní zájem. Doufám, že jste se už dostatečně zotavil, abych mohl mluvit naprosto otevřeně.“

„Samozřejmě.“

„Tak tedy před třemi — ne. počkejte, před čtyřmi dny jste na balkóně usnul. Pamatujete se na to?“

„Ano. Doktor Klátil si na mne vymyslel nějaký nový lék a trošku to asi s dávkováním přehnal. Spal jsem jako novorozeně — chci říci, že jsem spal celý den a že jsem se taktak dokázal vzbudit k jídlu. Sestra Marcela mne vezla na balkón v polospánku. Ale proč se ptáte?“

„Jen chvíličku strpení! Sestra Marcela zůstala na balkóně s vámi. Hlídala vás. Moc ji udivilo, že tam bzučely vosy nebo mouchy.“

„Teď v zimě? Nesmysl!“

„Také si to řekla, jenomže až za chvílku. To víte, člověka hned všechno nenapadne. Nějak se jí to nelíbilo a odvezla vás zase zpátky na pokoj. Nevím ani, proč, ale když jsem večer telefonoval, jak se vám daří...“

„Vy jste telefonoval?“

„Dovolil jsem si být každý den tak smělý. Doufám, že nemáte nic proti tomu. Když jsem tedy telefonoval, vyprávěla mi o těch vosách. Za půl hodiny jsem už byl tady s pořádnou baterkou. Jednu z těch vos jsem poměrně snadno našel. Klepla do zdi asi tak půl metru od vaší ctěné hlavy a udělala tam dost slušnou díрку. Nechápu, jak si toho mohla sestra Marcela nevšimnout. Pak se přiznala, že na chvíli odběhla do sesterského pokoje na hrnek čaje. Prý jste spal jako andělíček, a tak...“

„Podívejte se. nechte si ty legrácky, vážený pane poručíku! A mluвьте jasněji. Jaká vosa? A jaká díra ve zdi?“

„Ta vosa nebo ta moucha byla totiž železná, vlastně olověná a železná, měla ráži 6,5/57 a hnízdo značky Mannlicher-Schónauer.“

Polkl jsem nasucho.

„A vy... našli jste toho chlapa, který střílel?“

„Zatím ne. Mezi námi řečeno, neděláme si ani moc velké naděje. Našli jsme jenom v rozestavěné budově asi tři sta metrů od nemocnice tři nábojnice a pár nedopalků cigaret. Ten střelec tam zřejmě seděl delší dobu a čekal na vás. Dvě rány šly přes balkón kdovíkam — to byly ty bzučící mouchy. Třetí už byla mířená lépe — těsně vedle vás, do zdi. Prášek od pana doktora Klátíla zřejmě účinkoval, když jste neslyšel ani dopad střely.“

„Promiňte,“ musel jsem se trochu napít vody, „jsem z toho úplně... úplně paf. Tady jsem v Praze, ne na Divokém západě. A taky ne ve válce. Rána z pušky by vzbouřila půl Střešovic, nemyslíte?“

„A víte, že ani nemyslím?“ zavrtěl hlavou Šolta. „Ostatně tyhle manlicherovky sloužily už za války Němcům jako ostřelovačské pušky. Existují k nim výborné tlumiče. Rána pak není o moc hlasitější než plácnutí mokrým hadrem o podlahu. Když si ten dobrodinec počkal, až kolem pojede tramvaj, nemohl takřka nikdo nic slyšet. Od toho dne je balkón pro jistotu zamčený. Já ovšem velice pochybuji, že by se útok na vás opakoval... stejným způsobem.“

„Mockrát děkuji za útěchu...“ loupł jsem po něm očima. „Jinými slovy, očekáváte opakování jinde a jinak.“

Poručík se zájmem pozoroval vlastní nehty. „Prohlásil jste, že mohu mluvit docela otevřeně. Tak tedy ano. Očekávám. Proto vás dnes večer převezeme do bezpečí.“

„Ale proč, proboha? Co jsem komu udělal? Komu mohu stát za takovou štrapáci, aby vasedával v mrazu po staveništích, neřkuli za hezkých pár let kriminálu za pokus o vraždu?“

„To nevím. Kdybych to věděl, mohl bych vás — snad — chránit předem a účelněji. Za daných okolností však máme zatím jedinou možnost: schovat vás. A čekat, až si vzpomenete na události posledních šesti měsíců. Doktor Klátil nás ujistil, že teď už přijdou vzpomínky samy, budete-li trpělivě a soustavně vycházet z posledních událostí, které si pamatujete. Jednoho krásného dne prý prorazíte zeď, která se vám ve vzpomínkách vytvořila. Pak si rázem vzpomenete na všechno.“

Chvilí jsme mlčeli.

„Opravdu nevím, jestli mne ty vzpomínky potěší .,“ řekl jsem nakonec. V tu chvíli se objevila ve dveřích plavá kšticе sestřičky Marcely.

„Tak, a máte sbaleno, pane doktore!“ řekla o poznání smutněji než jindy.

VYSLANEC ZEMĚ BÍLÝCH MRAVENCŮ

(část deníku)

Snad má doktor Klátil pravdu, snad se opravdu tímto způsobem dopracuji ztracených šesti měsíců, vymazaných ze života a dokonale zapomenutých. Zatím si jen bezradně prohlížím nefritového jelínka, podivný měřicí přístroj, v němž byli kdysi zřejmě uzavřeni termity, nejspíše druhu *Termes mangensis*, jehož vojáci jsou vyzbrojeni na hlavách jakýmsi choboty, stříkačkami, vystřikujícími proti nepřítelům kapky pronikavě čpavé tekutiny. Ani to však nepomohlo rozluštit účel přístroje, ačkoli jsem s ním zřejmě pracoval. Soudím tak podle toho, že jsem podvědomě, bez námahy našel všechny mechanismy obsluhy a na pokyn poručíka Šolty, abych vyměnil baterii, jsem bez váhání odsunul sotva znatelné víčko, skrývající maličký elektrický článek, podobný tabletky aspirinu.

Nedovedu nic říci ani o pistoli, kterou mi poručík ukázal. Nevím, nepamatuji se. Vzpomínky, začínající opět strašným snem o obrovském termitu kráčejším městem a o obludném zvonu, končí téměř o půl roku dříve podivnou příhodou, jež se odehrála jednoho červnového dne. Od toho okamžiku nevím nic, vůbec nic.

Tenkrát jsem v novinách našel dosti nápadné a patrně i dosti nákladné oznámení v rubrice „Pracovní příležitosti“. Od jisté doby jsem se o inzeráty tohoto druhu zajímal — rozhodl jsem se totiž příležitostně změnit místo a nastoupit například jako odborník-přírodovědec do některého muzea, poskytujícího více času a možností k vědecké práci. V našem ústavu jsem byl příliš zaměstnán praktickými úkoly, týkajícími se ochrany všelijakých výrobků před mravenci a termity, nejčastějšími škůdci zboží v tropech. Pěstovali jsme v umělých mraveništích a termitištích celou řadu druhů — já jsem se specializoval na otázky spojené s termity. Kromě ryze účelových výzkumů jsem

uveřejnil i několik prací o jejich životě a chování. Byl bych rád v těchto zkoumáních nerušeně pokračoval, bez ohledu na jistě závažnou otázku úpravy klavírů nebo tahacích harmonik pro tropické kraje. Takovými problémy jsme se totiž zabývali stále...

Inzerát vypadal lákavě:

Přijme se mladý vědecký pracovník-entomolog se zkušenostmi z biologie mravenců a všekazů. Účast na základním laboratorním výzkumu a podíl na expedicích do světových lokalit. Předběžné nabídky urychleně hlaste telefonicky do hotelu Alcron, pokoj č. 14. Není sice právě zvykem pospíchat při výběru vědeckých pracovníků, a tím méně je shánět telefonem, ale kdovíjaký podivín telegram uveřejnil. Nenapadlo mne tenkrát ani, že „mladých vědeckých pracovníků se zkušenostmi z biologie mravenců a všekazů“ je u nás jako za krejcar plutonia, co by na prstech spočítal. A že je například já sám všechny výborně osobně znám — a jak by také ne! Štědrý autor inzerátu si mohl ušetřit výdaje, kdyby byl promluvil s kterýmkoli z nás. Člověk je zkrátka dodatečně vždycky chytřejší...

Chvíli jsem uvažoval, pak jsem zdvihl telefon a vytočil číslo hotelu Alcron. Telefonistka mne přepojila na pokoj číslo 14. V duchu jsem si připravoval proslov v několika řečech, jež víceméně ovládám — ozval se však ženský hlas mluvící dokonalou češtinou. Sekretářka. Požádala mne, abych okamžik posečkal u aparátu, a pak mi radostným tónem sdělila, že pan Barnard bude obzvláště potěšen, navštívím-li ho co nejdříve v hotelu a poskytnu-li mu potěšení ze své vzácné společnosti.

„Co, prosím vás, slečno, znamená co nejdříve? Do týdne? Nebo snad zítra?“

Slečna na druhém konci drátu se mírně, ale zřetelně podivila.

„Co vás to napadá, prosím... Pan Barnard za několik hodin opouští Evropu, chystá se již na letiště. Vezměte si taxi a

okamžitě přijďte!“

Projevil jsem mínění, že za těchto okolností bude asi návštěva úplně zbytečná a jízdné za taxi hříšně vyhozeno do větru, ale slečna tajemnice měla jiný názor:

„Pan Barnard už čeká jenom na vás, pane doktore!“ Div jsem nepustil sluchátko, ale taxi jsem si poslušně vzal a rozjel se do Alcronu. Moc dobře jsem si tu nepřipadal, pořád jsem čekal, odkud na mne vybafne nějaký mahárádža. nebo alespoň ministerský předseda, úředník v recepci vypadal jako ředitel mezinárodní banky a kluk, který mne vezl výtahem, zrovna tak. Jenomže v mladším vydání.

Zato pan Barnard byl neobyčejně přívětivý, hlučný a velice pečlivě živený pán, zhruba tvaru koule a s tvářemi vyholenými do modra. Trošku nepříjemně na mne působily tmavé brýle, které po celou dobu našeho rozhovoru nesňal. Dívám se totiž docela rád lidem do očí. Tenkrát jsem měl ovšem jiné starosti a jiné myšlenky.

Pan Barnard mi vyletěl vstříc jak odpálený golfový míček a projevil nad mým příchodem radost přímo nezkrtnou.

„Whisky? Ne? Máte pravdu, já také dopoledne raději něco lehčího! Co, mám pravdu, doktore? Ani sklenku carpána? Jak myslíte, jak myslíte...“

Dělal deset věcí najednou — u slečny sekretářky v předpokojí objednal kávu a „malé občerstvení“ (vyklubala se z něj studená mísa pro vyhladovělou těžce pracující rodinu), vyřídil telefonní rozhovor v jazyce, který jsem odhadl na portugalštinu, protože se některá slova podobala španělským, několikrát mi vše stiskl ruku, vtlačil mne do křesla, kam jsem se zcela neočekávaně propadl jak do vany, prohrabal fascikl nějakých listin a našel v poznámkovém bloku, vázaném do přepychově hlazené kůže a se zlatým monogramem, stránku týkající se patrně mne.

„Slečna... eh, prostě slečna sekretářka, promiňte, ta česká jména nevyslovím zanic na světě,“ drmolil anglicky, „vás již

informovala, že jsem čekal jenom na vás, doktore. Velmi správně! Naprosto správně! Je to báječné, že jste konečně tady. Mohu odpoledne odletět. Neuvěřitelně mnoho práce...“

„Promiňte, prosím, ale nechápu...“ zakoktal jsem. „Proč právě na mne? Nikdy jsem...“

„... vás neviděl. Nikdy jste o tátovi Barnardovi neslyšel. Pravda? Inu, to se ví, mladý vědec, po uši zahrabaný do své práce. Jakkak ne! Mám sice taky náhodou doktorát přírodních věd, ale už hrozně dlouho se...“ pan Barnard poněkud zarazil proud výřečnosti, jako by pečlivě zvažoval slova, „...řekněme, věnuji ryze praktickým problémům. Ovšem neustále v souvislosti s vědou. Žádný byznys! Barnard stále hoří pro vědu, pane!“,

S rozpačitou zdvořilostí jsem jménem celé vědy projevil potěšení, že ji tak vynikající pomocník nenechal na holičkách, ale chytřejší jsem nebyl.

„Víte, milý příteli,“ poklepával mi kulaťoučký společník důvěrně na rameno a ovíval mne dechem, z něhož bylo cítit něco rozhodně silnějšího než carpano, „ve vaší zemi není zrovna moc odborníků zabývajících se mravenci, a ještě méně specialistů na termity. Mám je všechny tady v notesu — dneska a včera se tu už dva nebo tři vystřídali, ale čekal jsem právě na vás. Máte nejlepší pověst, pane, a to u mne platí víc než čestné doktoráty a metály, rozumíme?“

Nerozuměli jsme — přinejmenším tak dlouho, než mi Barnard vypočetl úplný seznam mých vědeckých prací, uveřejněný ve všech možných časopisech, a dokonce i mé přednášky. Sám bych je asi nedal dohromady zanic na světě. Co bych zapíral — lichotilo mi to. A rád bych viděl mladého badatele, který by nezrudl radostí, když cizinec, a podle všeho dost významná osoba, projeví tak mimořádný zájem o jeho práce.

„Víte, doktore,“ zvažněl najednou, „mám pro vás, docela speciálně pro vás. a pro nikoho jiného... řekněme, poněkud

zvláštní nabídku. Dlouhodobou smlouvu na vědeckém úkolu, který podniká můj šéf. Je to... je to spojeno s jistými podmínkami, které pro vás nebude těžké splnit. Jste svobodný, pokud vím, bez závazků, vaše zasnoubení bylo před několika týdny zrušeno...“

„Odkud to víte?“ vyjel jsem na něho. Tak podrobné znalosti mého života mi nebyly ani trochu příjemné. Jinak měl ovšem pravdu — dívka, se kterou jsem se chtěl oženit, dala (asi docela moudře) přednost lépe postavenému a se vší pravděpodobností i přitažlivějšímu muži. Už to přebolelo. Byl jsem opravdu docela volný a bez závazků.

Barnard přemítavě poklepával na leštěnou desku stolku. „Odkud? Proč vás to zajímá, doktore? Nejste přece malé dítě. Pochopte, že jsem se netrmácel přes polovinu světa jenom proto, abych slyšel vaše odmítnutí. Musel jsem si být alespoň s rozumnou dávkou pravděpodobnosti jist, že mojí nabídku přijmete.“

„A vy jste si jist, pane Barnarde... ehm, chci říci, pane doktore?“

Mávl odmítavě rukou. „Bez titulu, prosím, bez titulu! Už jsem na něj tak jako tak dávno zapomněl. Co jste to jenom... aha, jestli jsem si jistý, že přijmete... No, abych vám docela pravdu řekl, jsem. Poslouchejte: budete mít zcela volnou ruku, pokud jde o peníze, přístroje, potřebné spolupracovníky. Budete...“

„Okamžik!“ přerušil jsem ho, „tyhle věci jsou sice strašně důležité, ale napřed bych rád věděl, co budu dělat. Teprve potom bychom mohli mluvit dál.“

„Docela správně! Naprosto správně!“ přikyvoval Barnard. „Tak tedy budete členem — jedním z předních a nejdůležitějších členů — vědecké skupiny, která zkoumá... jistě zajímavé problémy psychologie hmyzu a... jak bych vám to nejlépe vysvětlil — teorie informace použité při výzkumu mravenců, a zejména termitů. Přímo na místě, v oblasti, kde

jsou ty mrňavé potvory doma a kde je stále dostatek pokusného materiálu. A kromě toho se zde asi projevují nejpřirozeněji. Chápete?“

„Ano. Právě tyto problémy mne už dávno neobyčejně zajímají také. Snažili se je řešit Filippe, Silvestři, Wasmann, de Quatrefrages...“

„... a Livingstone a Bugnion a Osten-Sacken a spousta dalších a mně za dvě hodiny letí letadlo, milý doktore!“ přerušil mne Barnard. Tehdy mne poprvé napadlo, že tak docela na svou vědeckou minulost nezapomněl.

„Kde pracuje vaše vědecká skupina?“ otázal jsem se.

„Moje? Není moje, vážený příteli! Já jsem jenom jakýmsi cestujícím zástupcem. Nákupčím, a, jak vidíte, i verbířem vědeckých vojáků. Vedoucím i podnikatelem výzkumu je trochu výstřední, ale moc milý člověk. Nesmírně bohatý. Však se s ním seznámíte!“

„Neodpověděl jste mi, pane Barnarde, na mou otázku. Kde mám být zaměstnán?“

Barnard se pousmál a pohodlně opřel. Pokud jsem mohl navzdory černým brýlím, v nichž chvílemi vypadal trochu jako Karafiátův Brouček, usoudit, díval se na mne pobaveně.

„Vážně? Vidíte — začínám už být zapomnětlivý. Jenže já vám to, milý doktore, ani nemohu říci. To je právě jedna z těch zvláštních podmínek smlouvy, o kterých jsem už, tuším, mluvil. Nedá se nic dělat! Šéf je prostě v některých věcech jako malé dítě a velice mu záleží na tom, aby jeho výzkumy byly až do úspěšného dokončení zcela utajeny.“

„A další podmínky?“

„Naprostá mlčenlivost, doktore, ta především. Bude nezbytné, aby se ani vaši nejbližší spolupracovníci nedozvěděli, kde se chystáte pár příštích měsíců strávit a proč.“

„Ani já to nevím!“ podotkl jsem trochu rozmrzele

„Správně. Nevědomost hříchu nečiní!“ usmál se Barnard.
„Jinak můžete být docela klidný. U nás je klima velmi

příjemné, zařízení dokonalá a plat... „ mlaskl jazykem v záchvatu nadšení, „příteli, o takovém se nesnilo ani mládencům od Rockefellerovy nadace. Náš šéf je prostě originál! Tak co, pojedete?“

Bylo to v podstatě bláznivé rozhodnutí, ale já mám bláznivá rozhodnutí rád. Cesta do neznáma mi docela vyhovovala tím spíše, že se místo ochranných nátěrů beden budu konečně moci zabývat, doufejme, svým vytouženým oborem.

„Pojedu,“ kývl jsem.

„Sláva!“ prohlásil Barnard. „Tak to bychom tedy měli šťastně z krku. Tímto okamžikem jste naším člověkem. Dnes máme, tuším, devátého. Zítra vám bude doručena letenka do Bejrútu na dvacátého. Nechte slečně sekretářce s tím strašlivým jménem svůj cestovní pas — obstará vám všechno potřebné. Na letišti v Bejrútu vás bude někdo čekat a poradí vám, jak dál. Moc zavazadel si neberte — jsme dobře vybaveni a najdete všechno, co potřebujete.“

„To je ovšem velmi zvláštní smlouva, pane Barnarde,“ poznamenal jsem. „Zdá se, že budu muset dát výpověď, opustit zaměstnání a pustit se do neznáma, aniž mám cokoli zaručeno. Musím si ještě koupit řadu maličkostí...“

„Jinými slovy, milý doktore, by vám nebyl nějaký trvalý příspěvek zrovna proti mysli, co?“ zašklebil se Barnard.

„Nu — malá záloha... Myslím, že by to deset tisíc korun docela dobře spravilo,“ řekl jsem víceméně v legraci.

Barnard pokrčil rameny a vytáhl z kapsy šekovou knížku. Viděl jsem tuto rekvizitu každého pořádného románu poprvé v životě. Chvilku něco do šeku čmáral tlustým plnicím perem, pak vytrženým papírkem zamával jako praporem a položil jej přede mne na stůl.

„Tak, doktore, na viděnou! Nezapomeňte přinést zítra nebo ještě dnes slečně sekretářce pas. Uvidíme se na místě. A teď promiňte, musím se připravit k odletu. Nezapomeňte — mlčet jako hrob!“

„A kdybych zapomněl?“ neodpustil jsem si zeptat se. Barnard chvíli mlčel a díval se na mne temnými ploškami brýlí. Tentokrát připomínal nestvůrně zvětšenou mouchu

„Kdybyste zapomněl?“ opakoval přemítavě. „Kdybyste zapomněl, milý doktore, tak už byste asi zapomněl na všechno na světě. Být vámi, nezkoušel bych to.“

Trochu mne zamrazilo. Ještě na cestě dolů, po schodech s tlustými koberci, jsem měl vážné pochybnosti, zda jsem neprohloupil. A zda si snad ze mne neudělal bývalý pan doktor Barnard dobrý den. Nahmátl jsem v kapse šek a přečetl si ho na odpočívadle před velikánským zrcadlem. Zněl na deset tisíc dolarů.

SETKÁNÍ NAD BEJRÚTEM

Čtyři turbíny „osmnáctky“ jednotvárně předly. Pod námi bylo indigově modré Středozemní moře, hezká letuška roznášela po kabině minerálku (zdarma), anebo co kdo chtěl (proti hotovému zaplacení), severní cíp Kypru, lemovaný bělavou čárečkou příboje jako špatně vyladěný obraz na televizní obrazovce, nám vyplul vstříc, podobný přídi pirátské lodi.

Měl jsem nutkavý a po pravdě řečeno dosti nepříjemný pocit, že jsem tohle všechno už jednou zažil, moře, ostrovy, bzúčení turbín, zkrátka cestu z Prahy přes Bělehrad do Bejrútu. Znáte to, že? Psychiatři takové pocity docela přesně pojmenovali, jenomže jsem už dávno zapomněl jak. Ptát se letušky, zda se na mne náhodou nepamatuje, by bylo určitě zbytečné. V letadle se jen za poslední měsíce vystřídaly tisíce lidí a já rozhodně nejsem tak nápadný krasavec, aby právě mne uchovala nadosmrti v paměti. Když mne nepoznal ani Fanynek Bendů...

Zavrtal jsem se hlouběji do sedadla, snažil se uspořádat myšlenky a nějak utřídit zmatené plány, nad nimiž poručík Šolta jenom krčil rameny a můj dvorní lékař doktor Klátil povážlivě pokyvoval hlavou. Zábavný pan Barnard mne tenkrát poslal do Bejrútu — to jsem si pamatoval docela určitě a stejně bezpečně jako dolarovou zálohu, jejíž podstatnou část objevil poručík Šolta na mém tuzexovém kontě. Neměl jsem o něm ani tušení. Díky jemu jsem se, mimochodem řečeno, mohl pustit do cestování po světě, místo abych si pěkně a skromně hledal místo. S termity jsem už rozhodně nechtěl mít nic společného.

V hotelu Alcron se nit paměti ztrácela. Odletěl jsem skutečně? Malárie, kterou jsem si zřejmě dovezl, pro pobyt v tropech svědčila. Doufal jsem, že mi cesta po setřelých a nejasných stopách minulosti pomůže získat zpátky půl roku ztraceného života. Poručík Šolta nakonec prohlásil, že jsem